
Strateški i zakonodavni okvir u području prilagodbe klimatskim promjenama

Branka Pivčević Novak v.d. ravnateljice,

Višnja Grgasović,

Željko Šimek, univ. spec.

Uprava za klimatske aktivnosti

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

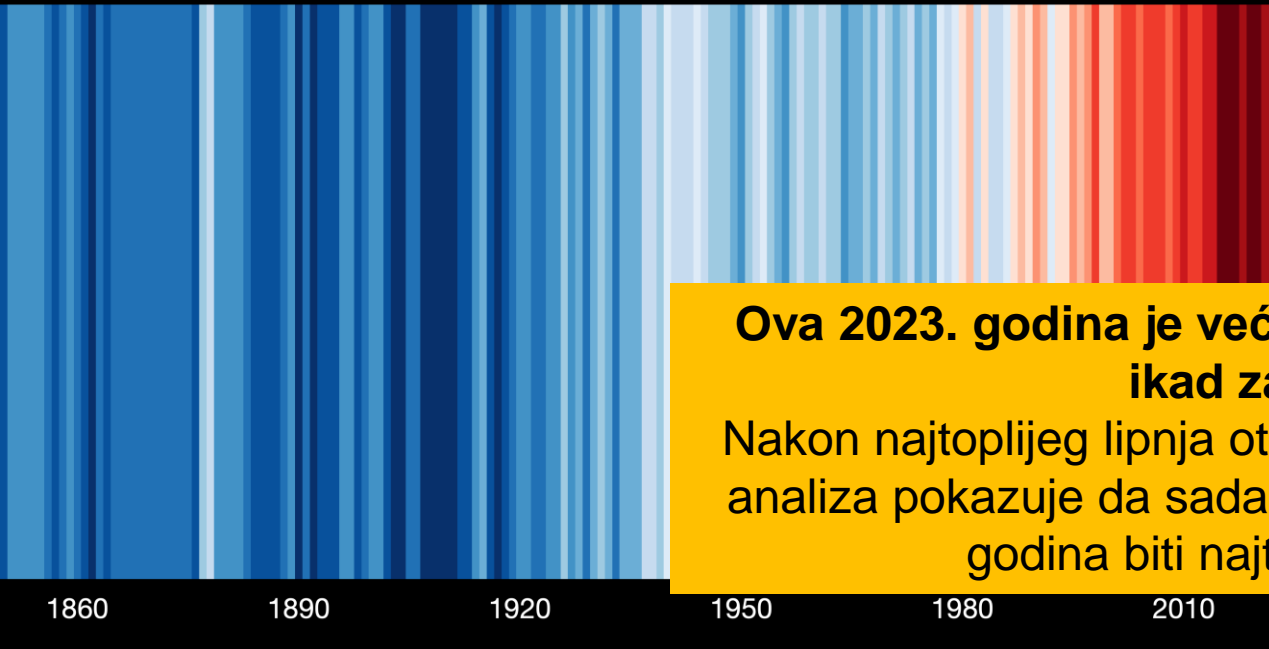
PRILAGODBA
KLIMATSKIM
PROMJENAMA

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Svijet se mijenja

Global temperature change (1850-2022)

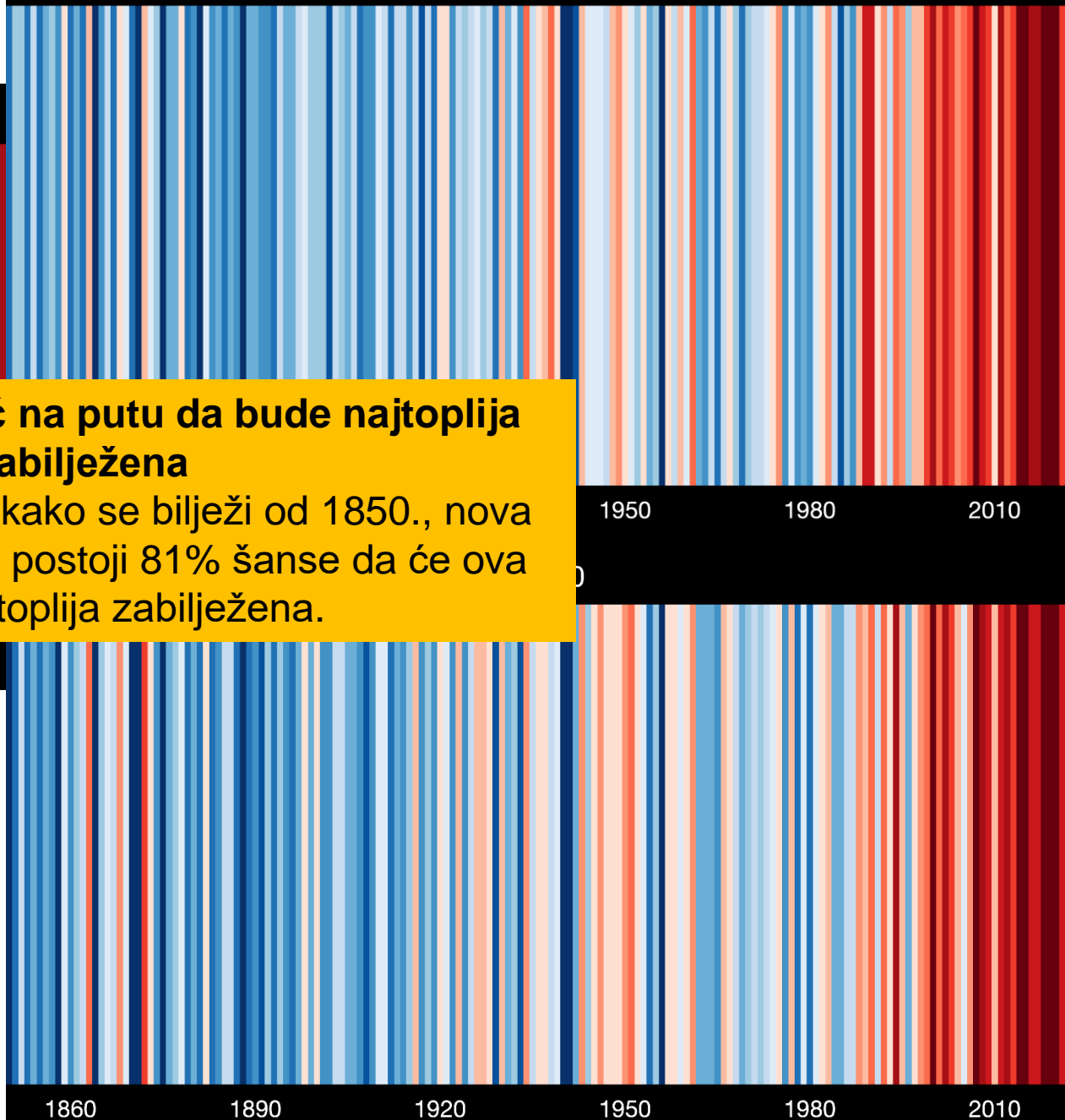

Ova 2023. godina je već na putu da bude najtoplija ikad zabilježena

Nakon najtoplijeg lipnja otkako se bilježi od 1850., nova analiza pokazuje da sada postoji 81% šanse da će ova godina biti najtoplija zabilježena.

- ✓ 2016. bila je **najtoplija godina** od početka mjerenja (prethodne – 2014. i 2015. godina)
- ✓ 2019. je bila **druga** najtoplija godina od početka mjerenja
- ✓ Zadnjih 5 godina je bilo najtoplije u zadnjih 140 godina
- ✓ Sjeverna Zemljina polutka se brže i jače zagrijava.

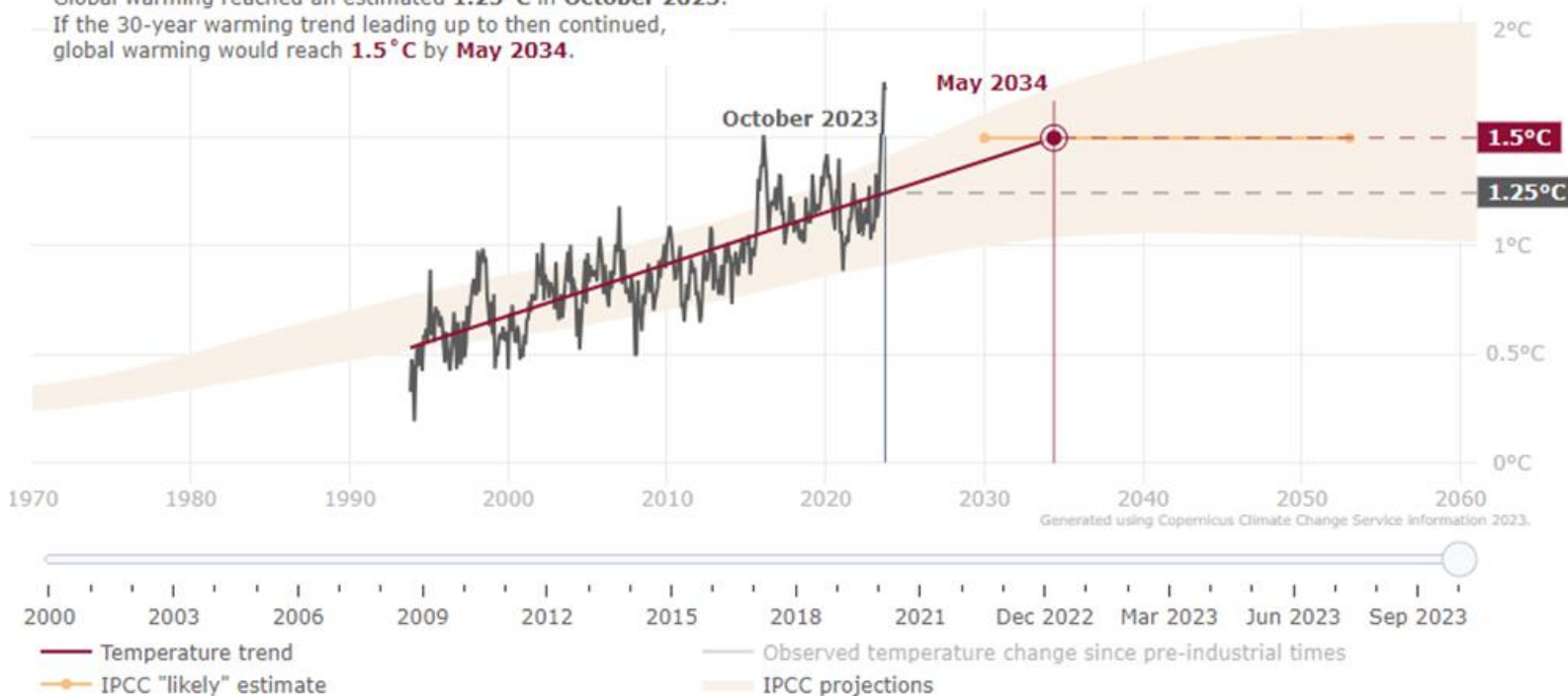
Temperature change in Europe since 1850

Klimatska kriza traži rapidnu transformaciju društva

Klimatske promjene

Global warming reached an estimated 1.25°C in October 2023.
If the 30-year warming trend leading up to then continued,
global warming would reach 1.5°C by May 2034.

Temperatura atmosfere raste!

- Sve jače i češće olujna nevremena
- Toplina i toplinski valovi sve učestaliji i sve jači
- Smanjenje dostupnosti pitke i podzemne vode
- Suša i sigurnost proizvodnje hrane
- Ugroza od požara raste, dulja požarna sezonu
- Onečišćenje zraka se povećava
- Raste potencijal prijenosa vektorskih bolesti
- Bujične vode i poplave
- Porast razine mora
- Velike ekonomske štete i nestabilnost društva
- Porast klimatskih izbjeglica

• ...

Hrvatska ima visoku političku predanost zelenoj tranziciji

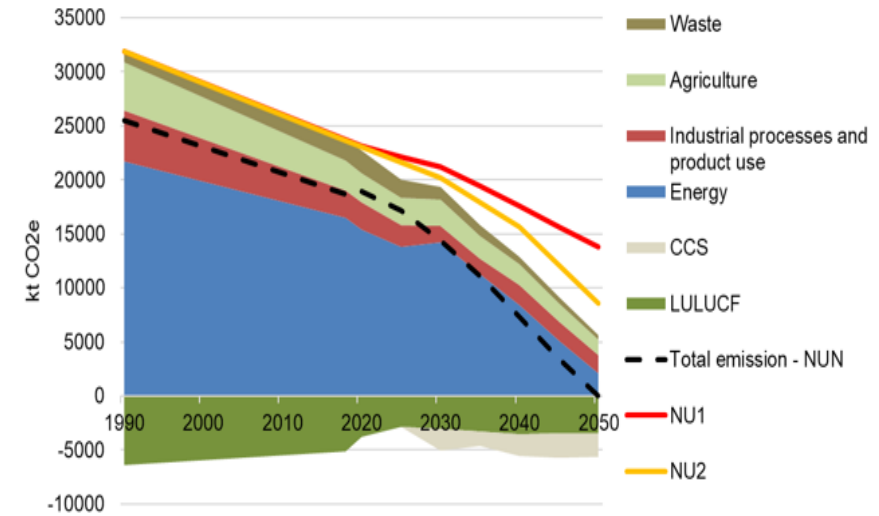
RAZVOJNI SMJEROVI

2030
NACIONALNA
RAZVOJNA
STRATEGIJA

KLIMATSKI CILJEVI

- **Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030 s pogledom na 2050.**

Total emission reductions according to the climate neutrality scenario

- **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040 s pogledom na 2070.**

Središnje mjesto za informiranje i edukaciju o prilagodbi klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.

EU ZAJEDNIČKI KLIMATSKI CILJEVI

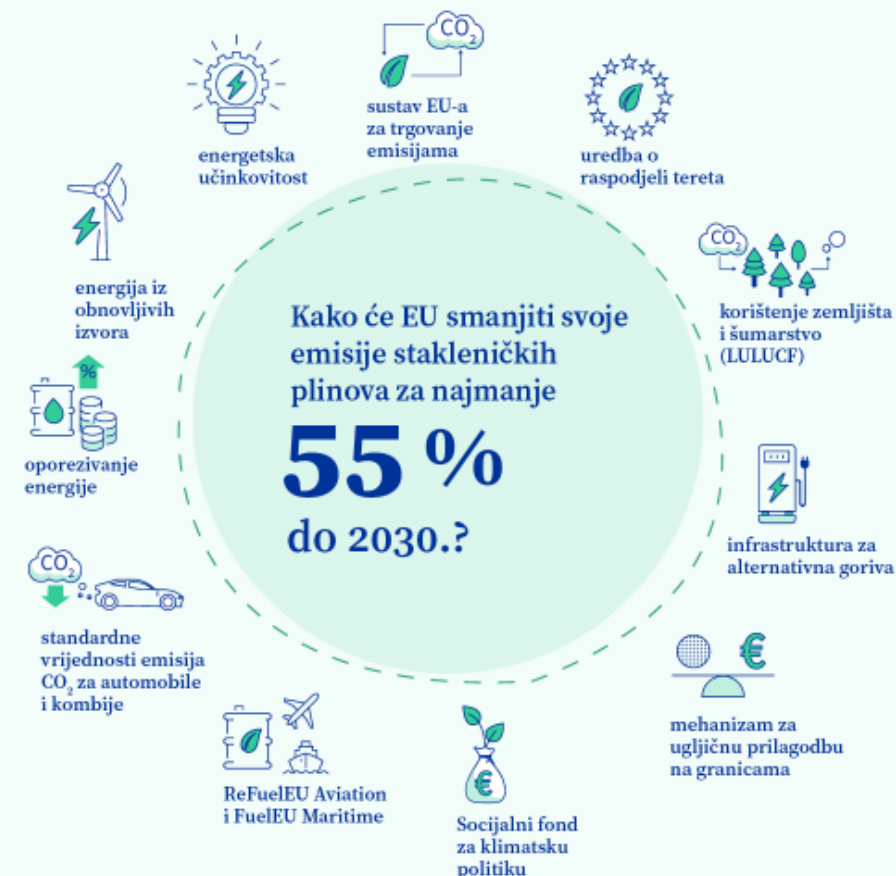
Hrvatska je doprinijela postizanju klimatskih i energetske ciljeva EU za 2020.:

- Poboľšanje energetske učinkovitosti za 20%
- Povećanje udjela korištenja obnovljive energije na 20%
- Smanjenje emisije stakleničkih plinova za 20% u odnosu na 1990

ALI EMISIJE RASTU

Novi napori

**Spremni za 55 %:
kako će EU
pretvoriti klimatske
ciljeve u pravo**

SVEOBUHVAJNI POKRET ZA KLIMU

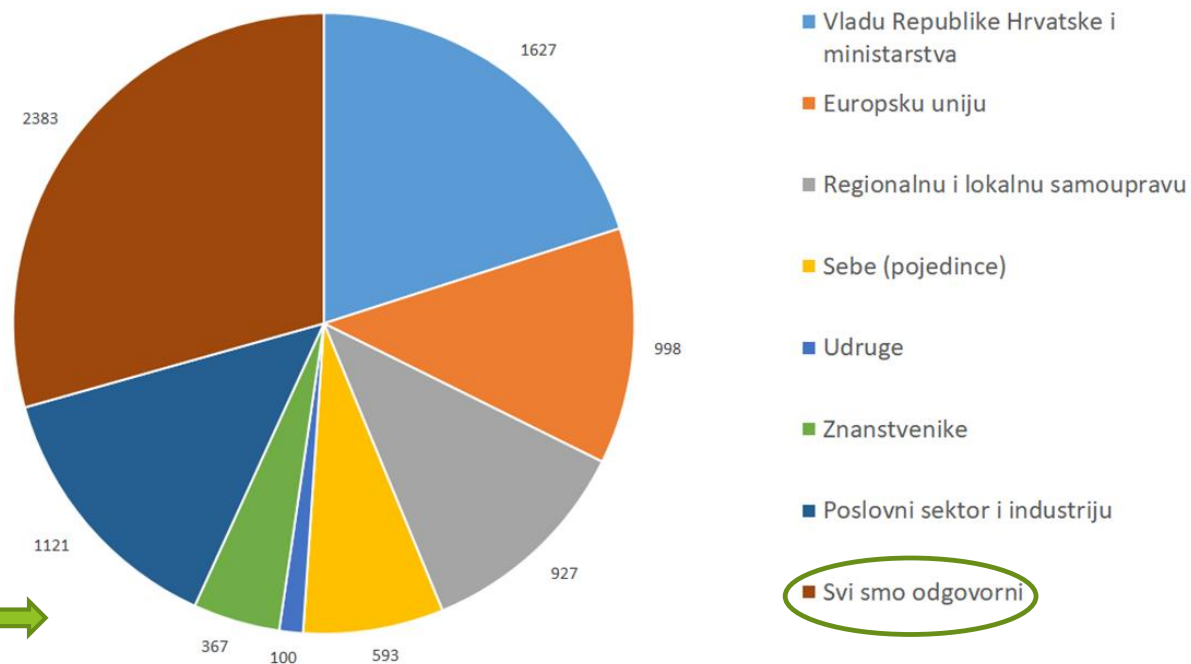

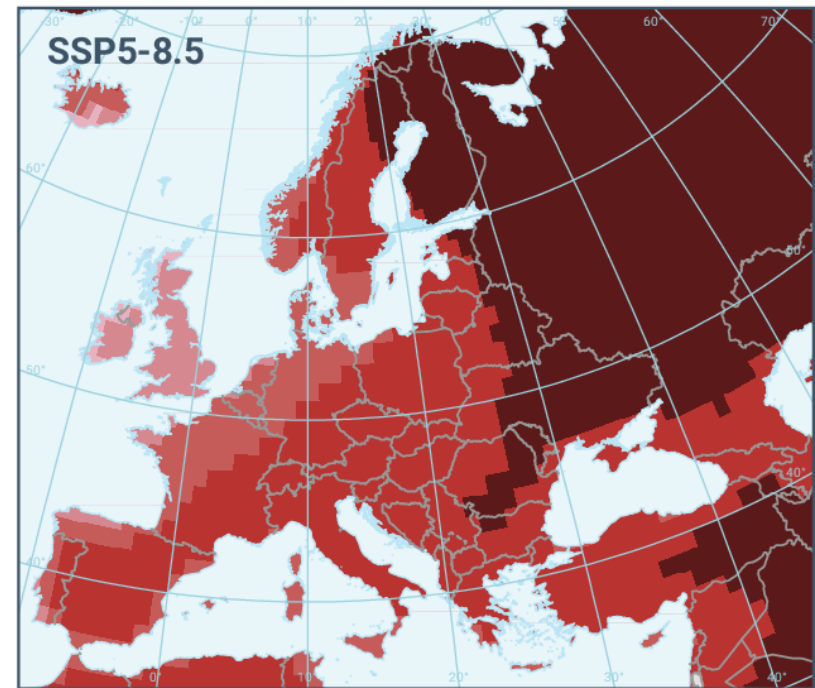
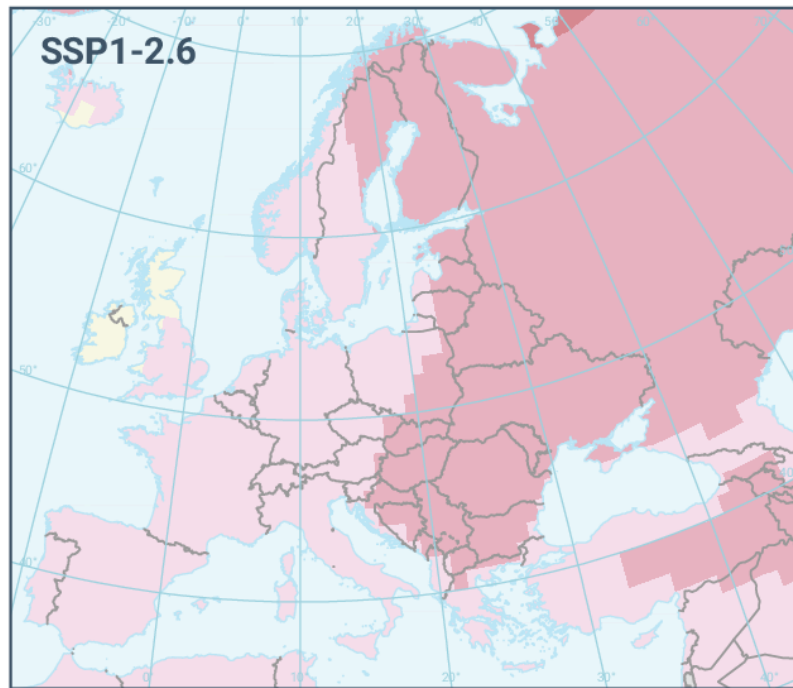
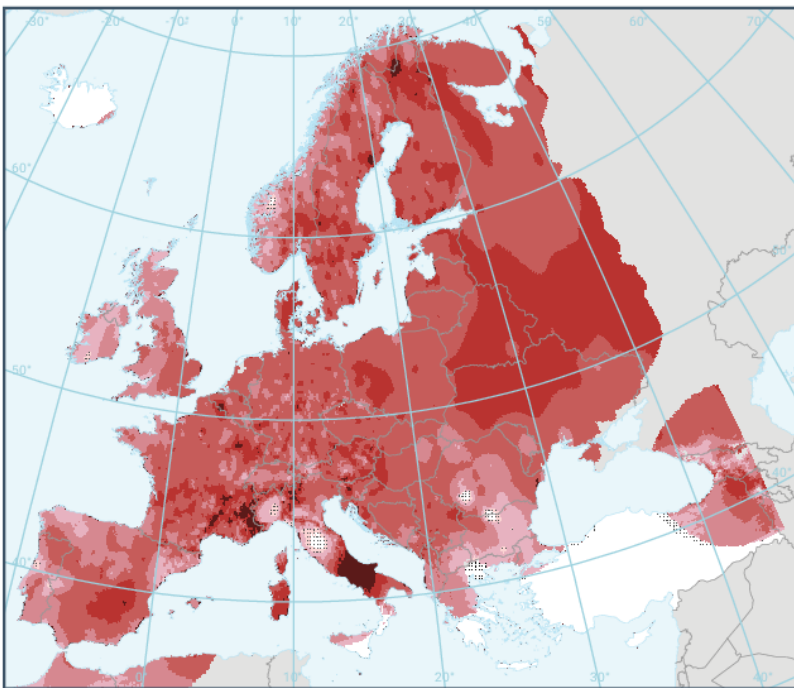
Trebamo:

- ▶ Financijski sektor koji favorizira zelena ulaganja
- ▶ Nove vještine i znanja
- ▶ Socijalnu preobrazbu
- ▶ Rješenja temeljena na znanosti
- ▶ Partnerstva s poslovnim sektorom
- ▶ Uključivanje građana, posebno mladih

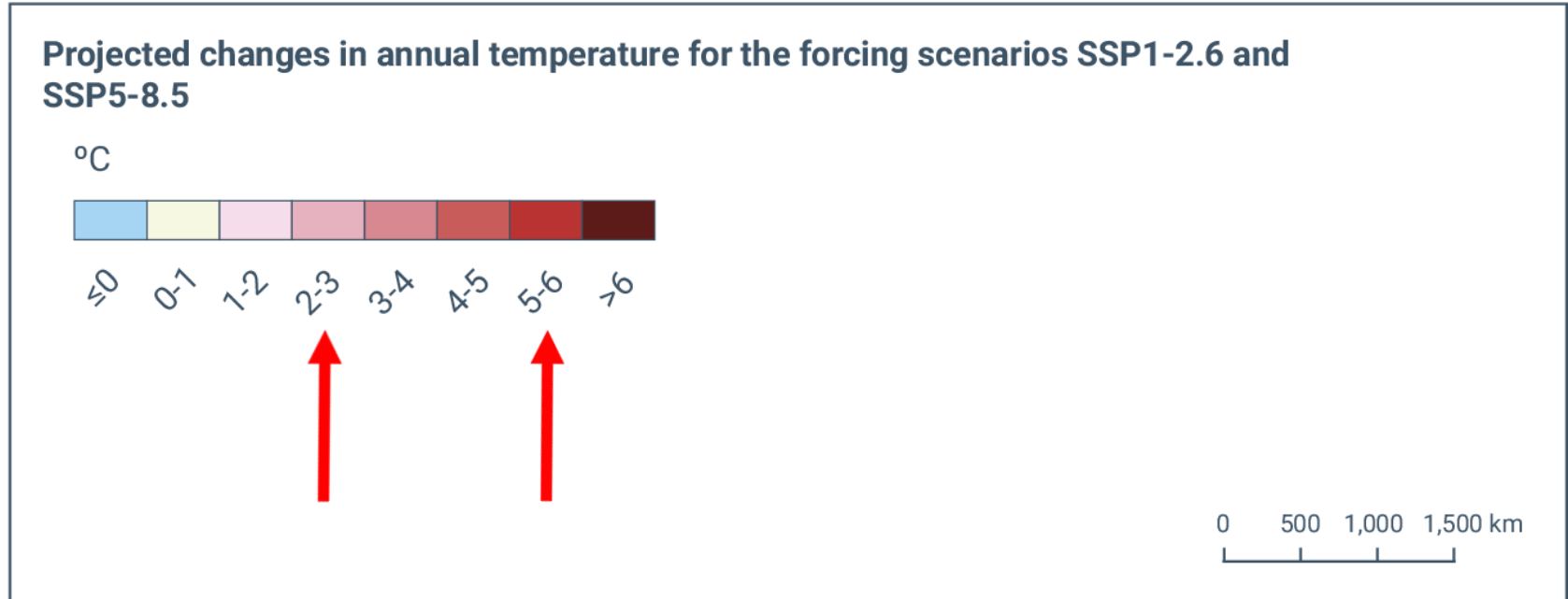
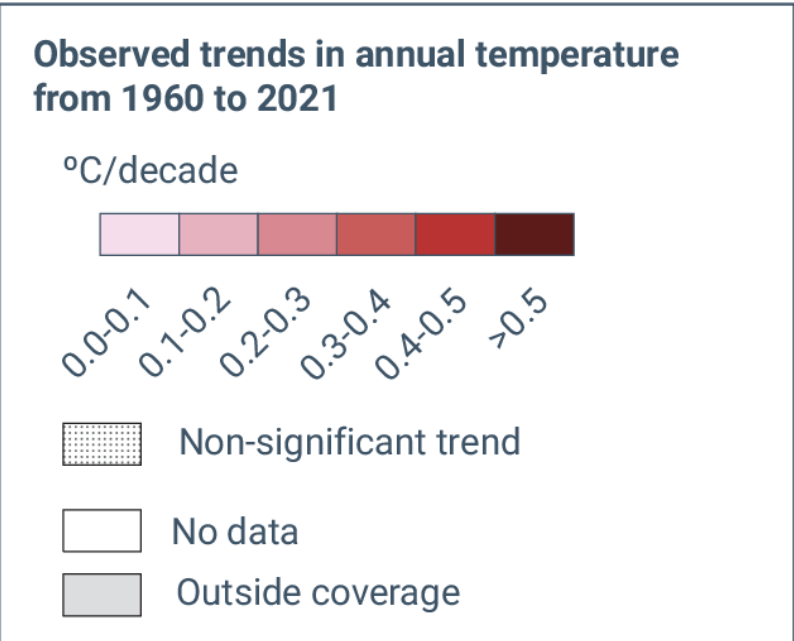
Nacionalna konferencija o budućnosti Europe -
Tranzicija Hrvatske prema klimatskoj neutralnosti
2021

4. Koga smatrate najodgovornijim za rješavanje problema klimatskih promjena u Hrvatskoj?

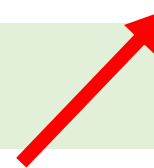

Reference data: © EuroGeographics, © FAO (UN), © TurkStat Source: European Commission – Eurostat/GISCO

Štete od klimatskih promjena rastu

- **Klimatske promjene u Europi uzrokuju sve veće ekonomske gubitke** od vremenskih i klimatski vezanih ekstrema. Godišnji prosječni udio gubitka u BDP-u za EU države Mediterana (2005. – 2014.): > 0,25 % Hrvatska i Slovenija, od 0,15 – 0,25 Italija i 0,05 – 0,1 % Grčka, Francuska i Španjolska (<https://www.eea.europa.eu/publications/economic-losses-and-fatalities-from/economic-losses-and-fatalities-from>).
- **Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku 2023.** (Prema dostupnim podacima Ministarstva financija u razdoblju od 2010. do 2022. godine)
 - preko 65% ukupnih šteta u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2010.-2021. se odnosilo na one koje se pojačavaju i intenziviraju pod utjecajem klimatskih promjena.
 - Na godišnjoj razini to iznosi oko 182 milijuna eura što predstavlja 0,7% državnog proračuna za 2023. godinu.

Nove investicije do 2027 (>24 milijarde €)

Novi koncepti: Ne nanošenja bitne štete i klimatsko potvrđivanje

- ▶ *Povećanje kapaciteta proizvodno prerađivačke industrije prijelazom na energetske i resursno učinkovito gospodarstvo*
- ▶ *Potpore za novoosnovana poduzeća s inovativnim proizvodima*
- ▶ *Vaučeri za digitalizaciju malih i srednjih poduzetnika*
- ▶ *Ulaganja u željezničku infrastrukturu*
- ▶ *Unaprjeđenje opskrbe i distribucijske elektroenergetske mreže*
- ▶ *Istraživanje geotermalnih potencijala*
- ▶ *Punionice za električna vozila, proizvodnja vodika za promet i punionice*
- ▶ *Poticanje odvojenog prikupljanja otpada i povećanje kapaciteta za recikliranje*
- ▶ *Izgradnja i obnova vodnokomunalne infrastrukture*
- ▶ *Smanjenje rizika od štetnog djelovanja voda*
- ▶ *I dr.*

Klimatski ciljevi kao preduvjet za korištenje EU fondova

- najmanje 30 % sredstava iz fondova EU treba ići na provedbu mjera za postizanje klimatskih ciljeva (*smanjenje emisija stakleničkih plinova i prilagodbe klimatskim promjenama*)
- infrastruktura mora proći test - klimatskog potvrđivanja ublažavanje (*doprinos smanjenju emisija stakleničkih plinova*) i prilagodba (*otpornost na klimatske promjene*)
- primjena načela „ne nanosi bitnu štetu” (DNSH)
- primjena načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu”

Uloga Uprave za klimatske aktivnosti

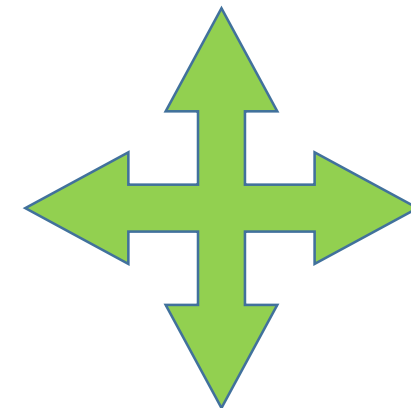
- ▶ Sudjeluje u kreiranju međunarodne politike o klimatskim promjenama
- ▶ Sudjeluje u kreiranju politike EU-a o klimatskim promjenama
- ▶ Izrađuje propise i strateške i planske dokumenta o klimatskim promjenama
- ▶ Vodi izradu nacionalnih izvješća o klimatskim promjenama
- ▶ Vodi nacionalno povjerenstvo za politiku i mjera o klimatskim promjenama
- ▶ Osigurava usklađenost nacionalnih i lokalnih dokumenata s klimatskim ciljevima, cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova i cilj prilagodbe klimatskim ciljevima
- ▶ Usmjeravanje financijskih sredstava za postizanje klimatskih ciljeva
- ▶ ...

Nacionalno zakonodavstvo za prilagodbu klimatskim promjenama

- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (NN 46/20)
- Drugi nacionalni propisi i strateški i planski dokumenti sve više uključuju razmatranja o klimatskim promjenama i mjere prilagodbe za jačanje otpornosti

Uloga JLPRS

- Programi za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama i zaštitu ozonskog sloja – županije, Grad Zagreb i veliki gradovi
- Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju - EU inicijativa da potakne lokalnu u izradi akcijskog plana (SECAP)

Odgovor na klimatske promjene – ublažavanje i prilagodba

PRILAGODBA
KLIMATSKIM
PROMJENAMA

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

Nedostatak stručnih podloga za planiranje prilagodbe na regionalnoj i lokalnoj razini

- ▶ Izraditi karte opasnosti od poplava i bujičnih poplava uvažavajući sve utjecaje klimatskih promjena na opasnost od poplava sa svrhom učinkovitijeg prostornog planiranja i planiranja mjera jačanja otpornosti od klimatskih promjena.
- ▶ Izraditi karte toplinskih otoka za urbana i ruralna područja sa svrhom učinkovitijeg prostornog planiranja i planiranja mjera jačanja otpornosti od klimatskih promjena.
- ▶ Izraditi karte procjene podložnosti na klizanje/odrone sa svrhom učinkovitijeg prostornog planiranja i planiranja mjera jačanja otpornosti od klimatskih promjena.
- ▶ Izraditi analizu i procjenu utjecaja, ranjivosti i rizika klimatskih promjena za sve sektore od interesa
- ▶ Postaviti zakonsku obvezu integriranja rizika od klimatskih promjena u rad na planskim dokumentima

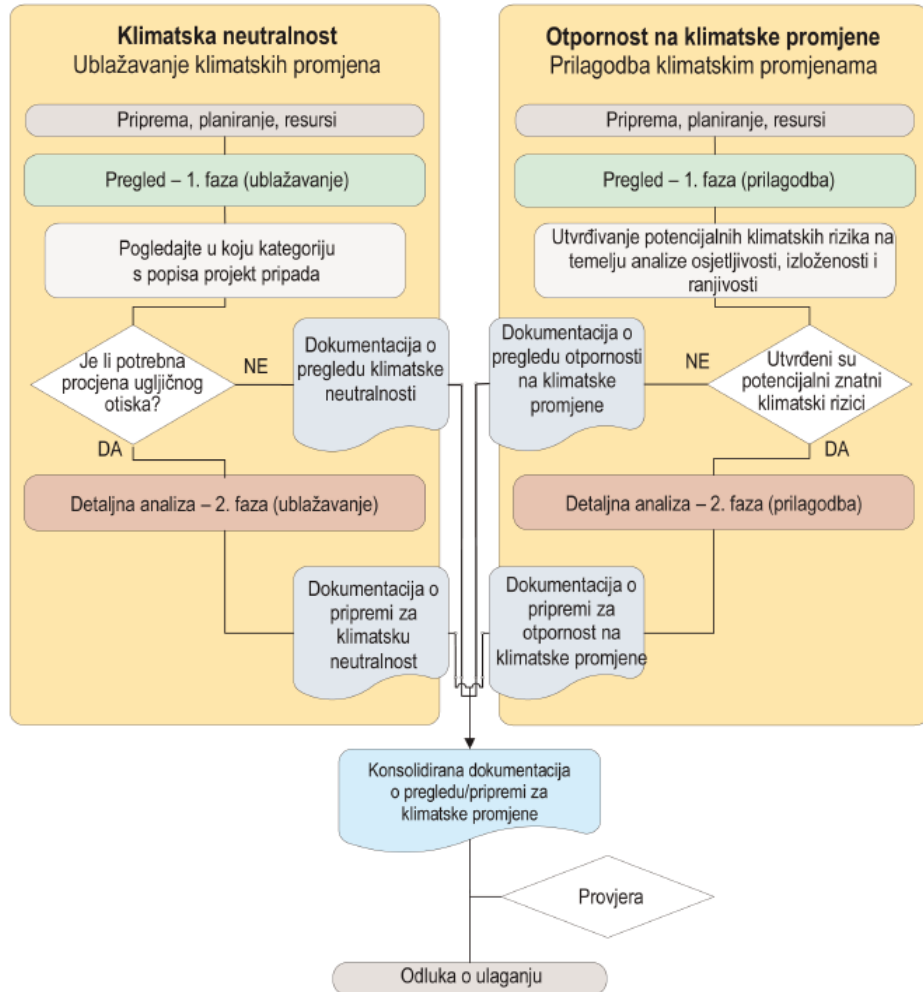
priprema infrastrukture za klimatske promjene

Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021. – 2027. (SI, C 373/29))

Odgovor na klimatske promjene – ublažavanje i prilagodba

Priprema za klimatske promjene i stupovi „klimatska neutralnost“ i „otpornost na klimatske promjene“

UBLAŽAVANJE i PRILAGODBA

UBLAŽAVANJE:
Smanjiti emisije GHG ili povećati kapacitete apsorpcije ugljika

Otpornost na klimatske promjene

Prilagodba klimatskim promjenama

Priprema, planiranje, resursi

Pregled – 1. faza (prilagodba)

NE

S obzirom na analizu osjetljivosti, izloženosti i ranjivosti postoje li potencijalno znatni klimatski rizici zbog kojih je potrebna detaljna analiza?

DA

Dokumentacija o pregledu otpornosti na klimatske promjene

Detaljna analiza – 2. faza (ublažavanje)

Procjena klimatskih rizika, uključujući analizu vjerojatnosti i utjecaja u skladu ovim Smjericama

Obrada pitanja znatnih klimatskih rizika utvrđivanjem, ocjenjivanjem, planiranjem i provedbom relevantnih i prikladnih mjera prilagodbe

Procjena opsega redovitog praćenja i daljnjeg postupanja, na primjer u pogledu ključnih pretpostavki o budućim klimatskim promjenama, te potrebe za njima

Provjera usklađenosti s EU-ovim i prema potrebi nacionalnim, regionalnim i lokalnim strategijama i planovima prilagodbe klimatskim promjenama

Dokumentacija o pripremi za otpornost na klimatske promjene

- Kompleksan proces
- Mnoštvo dionika uključeno
- Zahtjeva znanje i vještine
- Rješenja zasnovana na prirodi NBS
- Procjena i uvažavanje klimatskih rizika
- Smanjenje šteta
- itd.

- 1. Analiza osjetljivosti, analiza izloženosti, analiza ranjivosti, analiza vjerojatnosti, analiza utjecaja**
- 2. Procjena rizika**
- 3. Definiranje mjera prilagodbe klimatskim promjenama**

2023. - JASPERS + MRRFEU + MINGOR

Project title:	Support to the development of a national climate proofing guidance for project preparation in EU Funds and related technical capacity building
Subject:	3rd Draft climate proofing guidance with sectoral adaptation guidance

DRAFT Guidance Note on climate proofing for water and wastewater projects

DRAFT CASE STUDY

CLIMATE PROOFING DOCUMENT FOR AN EXAMPLE WATER AND WASTEWATER PROJECT

DRAFT Guidance Note on climate proofing for flood and disaster risk management projects

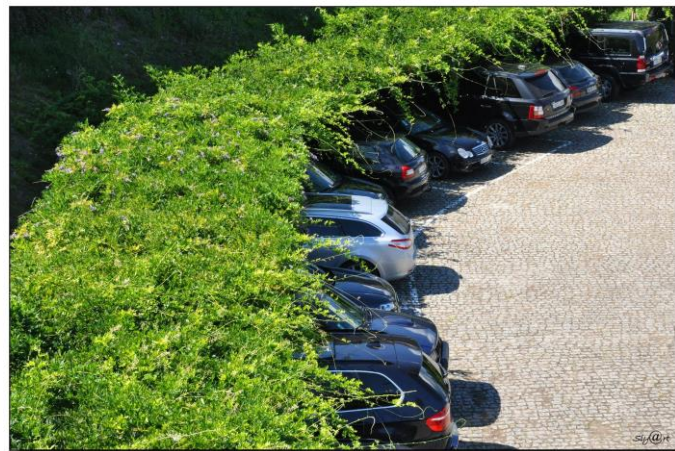
DRAFT CASE STUDY

CLIMATE PROOFING DOCUMENT FOR AN EXAMPLE FLOOD PROTECTION PROJECT

Turistički sektor treba dobro razmotriti utjecaj klimatskih promjena te dati odgovore

Neki od prepoznatih utjecaja klimatskih promjena na turistički sektor

- neprilagođenost turističke ponude projiciranim klimatskim promjenama (visoke temperature, pojačano sunčano zračenje, učestalost ekstremnih vremenskih događaja i dr.)
- promjena atraktivnosti područja na obalnom dijelu i u unutrašnjosti Republike Hrvatske
- nastanak šteta i/ili smanjena funkcionalnosti različitih infrastrukturnih sustava (vodovod, odvodnja, infrastruktura plaža, hortikultura i dr.)
- pogoršanje stanja ekosustava, bioraznolikosti i kulturne baštine važnih turizmu zbog neizravnih i izravnih učinaka klimatskih promjena

Povećanje temperature – toplinski otoci – *zasjenjivanje, evapotranspiracija*

Ekstremni pljuskovi – bujične poplave – *upojnost površina, usporavanje bujice*

Erozija tla – *usporavanje bujice, ublažavanje valova*

Duža sušna razdoblja – suše – *akumulacija vode, skupljanje kišnice*

Primjeri prilagodbe na klimatske promjene - *inovativnost*

PRIRODNA RJEŠENJA (ENGL. NATURE BASED SOLUTIONS – NBS) MOGU BITI ISPLATIV PRISTUP PRILAGODBI TE MOGU PRUŽITI DUGOROČNE KORISTI NIZU DIONIKA, NAGLAŠAVAJUĆI KORIST ULAGATELJA.

***Otpornost na klimatske promjene i
ublažavanje klimatskih promjena nužnost
je sadašnjosti za sigurnost budućnosti.***

Promišljanje izvan okvira.

**PRILAGODBA
KLIMATSKIM
PROMJENAMA**

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja